

Mantik Nedir?

Calisma Kagidi

Mantik, dogru akil yurutmenin sistematik incelenmesidir; gecerli argumanlari (sonucun oncullerden zorunlu olarak ciktiği argumanlar) gecersiz ya da safsatali olanlardan ayirt eder.

Sorular

1. Gecerli bir tumdengelimsel argumani en iyi hangisi tanımlar?
 - A) Onculleri dogru olan
 - B) Sonucun oncullerden zorunlu olarak ciktiği
 - C) Cogü insani ikna eden
 - D) Istatistige dayanan
2. 'Tum kediler memelidir. Pamuk bir kedidir. Pamuk bir memelidir.' Bu ne tur bir akil yurutmedir?
 - A) Tumevarimsal
 - B) Tumdengelimsel
 - C) Abduktif
 - D) Dongusel
3. Onculu yanlis olan gecerli bir arguman:
 - A) Otomatik olarak saglamdir
 - B) Yine de saglam olmayabilir
 - C) Imknsizdir
 - D) Her zaman tumevarimsaldir
4. Bir kisiye, argumani yerine kendisine saldirmaya ne denir?
 - A) Saman adam
 - B) Ad hominem
 - C) Yanlis ikilem
 - D) Kaygan zemin
5. Su argumani degerlendir: 'Tum kuslar ucabilir. Penguenler kustur. Oyleyse penguenler ucabilir.' Gecerli mi, saglam mi?
6. Su akil yurutmeyi siniflandir: 'Gunes kayitli tarihin her gununde dogdu, oyleyse yarin da dogacak.'
7. Mantik hatasini tespit et: 'Iklim degisikligi konusunda yaniliyorsun cunku bilim insani degilsin.'
8. Tanimla: Gecerli arguman nedir?
9. Tanimla: Saglam arguman nedir?
10. Tanimla: Tumdengelim ile tumevarim arasindaki fark nedir?

Cevap Anahtari

1. B) Sonucun onculerden zorunlu olarak ciktiği - Gecerlilik onculerin dogruluguyla degil, mantiksal yapıyla ilgilidir.
2. B) Tumdengelimsel - Genel onculerden garantili özel bir sonuca gider - tumdengelimseldir.
3. B) Yine de saglam olmayabilir - Gecerlilik yapıyla ilgilidir; saglamlik ayrıca dogru onculer gerektirir, bu yuzden yanlis oncul onu saglam olmaktan cikarir.
4. B) Ad hominem - Ad hominem, argumanin icerigi yerine kisiyi hedef alır.
5. Arguman mantiksal olarak GECERLIDIR - sonuc, formu takip eder (Tum A'lar B'dir; C bir A'dir; oyleyse C bir B'dir). Ancak SAGLAM DEGILDIR, cunku ilk oncul olan 'Tum kuslar ucabilir' olgusal olarak yanlistir (penguenler ucamaz). Onculu yanlis olan gecerli bir argumanin sonucu da yanlis olabilir.
6. Bu, bircok özel gozlemden genel bir ongoruye gecis yapar - bu TUMEVARIMSAL akil yurutmedir. Tumdengelim aksine, sonuc yuksek olasiliklidir ama mantiksal olarak kesin degildir. Tumevarimsal argumanlar gecerlilikle degil, gucle degerlendirilir.
7. Bu, argumanin icerigi yerine konusan kisinin niteliklerine saldirir. Bu, AD HOMINEM (kisiye saldiri) safsatasidir. Bir iddianin dogrulugu, onu kimin soyledigine bagli degildir.
8. Onculler dogruysa sonucun da zorunlu olarak dogru oldugu arguman - mantiksal yapı bunu garanti eder.
9. Onculleri gercekten dogru olan gecerli bir arguman. Saglam = gecerli + dogru onculer.
10. Tumdengelim genelden ozele kesinlikle gider; tumevarim ozelden genele olasilikla gider.

Bounlu

Tum kartlar, adim adim cozumler ve AI hoca destegi Notek uygulamasinda.
Sinav tarihlerini Promy otomatik hatirlaticiya ceviris.